

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 320/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť J. L., B., zastúpeného advokátkou JUDr. L. D., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 31 D 1454/2005, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 31 D 1454/2005 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 31 D 1454/2005 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. L. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 110 000 Sk (slovom stodesaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je p o v i n n ý nahradiť trovy právneho zastúpenia J. L. v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet advokátky JUDr. L. D., B., (...) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti J. L. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2006 doručená sťažnosť J. L., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. L. D., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní o prejednaní dedičstva po nebohom F. L., zomrelom (...), naposledy bytom L., vedenom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 31 D 1454/2005.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že pod sp. zn. D 50/79 prebiehalo dedičské konanie po nebohom F. L., zomrelom (...). Dedičské rozhodnutie v tejto veci bolo vydané 24. apríla 1979. Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie 15. mája 1979, o ktorom však nebolo rozhodnuté. Do dnešného dňa nie je právna vec vedená pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedená pod sp. zn. 31 D 1454/2005 právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že konanie o prejednaní dedičstva po nebohom F. L., zomrelom (...), do dnešného dňa

nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza k stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 31 D/1454/05 (pôvodné D 50/79) porušil právo J. L., zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 31 D/1454/05 (pôvodné D 50/79) prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

J. L. priznáva primerané zadosťučinenie v sume 1 200 000,- Sk (slovom jedenmilióndvestotisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

J. L. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. L. D. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 200 000 Sk. Dôvodom uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia je stav jeho právnej neistoty, ktorý pretrváva od smrti poručiťa F. L. (...).

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení zo 16. novembra 2006 uviedol, že k veci sa vyjadrila zákonná sudkyňa, ktorej vyjadrenie si osvojuje ako vlastné. Zákonná sudkyňa JUDr. J. K. k sťažnosti uviedla:

„Poukazujem najmä na úradný záznam súdu založený v spise býv. ŠN B. sp. zn. D 50/79 na čl. 21, z ktorého vyplýva, že tun. súd až po vyžiadaní spisu z archívu na základe žiadosti dediča o vydanie odpisu dedičského rozhodnutia zistil, že vec vedená na býv. ŠN je doposiaľ nevybavená, nakoľko o podanom odvolaní nebolo rozhodnuté a vec ani nebola býv. štátnym notárstvom, po odstránení väd odvolania, predložená Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie.

Po zistení tohto stavu boli vykonané procesné úkony, aby vec mohla byť predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd v Bratislave uznesením na čl. 50 rozhodnutie býv. štátneho notárstva zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Po tomto zrušení bola notárka Mgr. M. K. poverená vykonať úkony vo veci prejednávania dedičstva – poverením z 24. 5. 2005. Spis sa nachádzal u notárky do 17. 3. 2006, kedy na základe žiadosti podpredsedu súdu mu bola vec predložená a mne bol spis predložený 7. 11. 2006 so žiadosťou o vyjadrenie sa k sťažnosti.

Ja môžem už len konštatovať, že predmetná vec bola pôvodne vedená na býv. ŠN B. a v reg. D bola vykázaná ako ppl. skončená. Svedčí o tom aj to, že táto vec sa nenachádzala v preberacom protokole tzv. živých spisov, ktoré OS BA III pri zániku býv. OS BA-vidiek v r. 1996 preberal. Tunajší súd ihneď po tom čo zistil, že predmetná dedičská vec nie je ešte vybavená, vykonával v primeranej lehote potrebné procesné úkony smerujúce k vybaveniu danej veci“.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 2. mája 2006 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní zo 6. decembra 2006 taktiež súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 320/06-15 z 10. októbra 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu.

Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené okresným súdom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedené pod sp. zn. 31 D 1454/2005, v rámci ktorého namieta s'ťažovateľ zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je náročné po skutkovej ani právnej stránke.

V rámci skúmania druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd uvádza, že k celkovej dĺžke konania prispeli aj samotní účastníci dedičského konania, ktorí odmietali preberať zásielky bez uvedenia dôvodu.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci vedenej pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenej pod sp. zn. 31 D 1454/2005 ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 11. októbra 1978 bol vyhotovený výpis z knihy úmrtí.

Dňa 8. januára 1979 bola dedička Š. L. predvolaná na predbežné šetrenie, ktoré sa malo uskutočniť 22. januára 1979.

Dňa 22. januára 1979 sa na Štátnom notárstve B. (ďalej len „štátne notárstvo“) uskutočnilo predbežné šetrenie.

Dňa 26. januára 1979 štátne notárstvo požiadalo Miestny národný výbor v L. (ďalej len „miestny národný výbor“) o ocenenie nehnuteľnosti patriacej nebohému F. L.

Dňa 6. februára 1979 sa uskutočnilo pojednávanie na štátnom notárstve.

Dňa 19. februára 1979 miestny národný výbor stanovil cenu nehnuteľnosti po nebohom F. L..

Dňa 20. februára 1979 sa uskutočnilo pojednávanie na štátnom notárstve.

Dňa 6. marca 1979 sa uskutočnilo pojednávanie na štátnom notárstve.

Dňa 20. marca 1979 sa uskutočnilo pojednávanie na štátnom notárstve.

Dňa 10. apríla 1979 sa uskutočnilo pojednávanie na štátnom notárstve.

Dňa 24. apríla 1979 sa uskutočnilo pojednávanie na štátnom notárstve.

Dňa 24. apríla 1979 štátne notárstvo vydalo rozhodnutie č. k. 50/79-10 v dedičskej veci po nebohom F. L.

Dňa 15. mája 1979 sa dedičia odvolali proti dedičskému rozhodnutiu štátneho notárstva.

Dňa 16. mája 1979 štátne notárstvo vyzvalo dedičku na doplnenie odvolania. Toto podanie sa vrátilo, pretože adresátka Š. L. odmietla zásielku prevziať bez udania dôvodu.

Dňa 2. novembra 1979 štátne notárstvo znova doručovalo výzvu na doplnenie odvolania s poučením, že je potrebné uviesť dôvod odopretia prijatia zásielky, a v prípade bezdôvodného odopretia prijatia zásielky sa bude táto považovať za doručenú.

Dňa 20. novembra 1979 bola vec predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 27. novembra 1979 krajský súd rozhodol o vrátení spisu štátnemu notárstvu z dôvodu, že dedičské rozhodnutie nebolo doručené všetkým účastníkom konania. Taktiež bolo potrebné poučiť odvolateľa o tom, ako má odstrániť nedostatky odvolania a prešetriť námietku dedičov smerujúcu k započítaniu daru (stavebného pozemku) Š. L. L. L. odmietol zásielku prevziať. Š. L. odmietla zásielku prevziať. Š. L. odmietol zásielku prevziať.

Dňa 17. januára 1980 sa spis vrátil štátnemu notárstvu.

Dňa 29. marca 1983 štátne notárstvo požiadalo miestny národný výbor o doručenie zásielky.

Dňa 11. apríla 1983 miestny národný výbor oznámil štátnemu notárstvu adresu trvalého pobytu Š. L.

Dňa 1. marca 2003 bol spísaný úradný záznam, v ktorom sa uvádza, že sa na súd dostavil dedič J. L., ktorý požiadal o vydanie opisu dedičského rozhodnutia po nebohom F. L. Bolo zistené, že spis sa nachádza v archíve. Zo spisu bolo zistené, že „do dnešného dňa nebolo rozhodnuté o podanom odvolaní“.

Dňa 17. apríla 2003 bol úpravou sudcu daný pokyn na doručenie dedičského rozhodnutia z 24. apríla 1979. Dedičia boli predvolaní na informatívny výsluch, ktorý bol určený na 15. máj 2003.

Dňa 22. apríla 2003 okresný súd vyzval opatrovníčku V. M., aby sa vyjadrila, či sa vzdala doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia a či odvolanie treba považovať aj za odvolanie maloletého L.

Dňa 5. mája 2003 bola okresnému súdu doručená odpoveď opatrovníčky V. M.

Dňa 15. mája 2003 sa na okresnom súde uskutočnil informatívny výsluch Š. L. a J. L.

Dňa 28. júla 2003 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 8. januára 2004 bol spis vrátený okresnému súdu ako predčasne podaný. Bolo potrebné vyzvať všetkých dedičov na vyjadrenie, či podali odvolanie a na odstránenie nedostatkov odvolania.

Dňa 7. septembra 2004 okresný súd vyzval dedičov na odstránenie nedostatkov odvolania z 15. mája 1979.

Dňa 1. októbra 2004 bola okresnému súdu doručená odpoveď J. L. a Š. L.

Dňa 4. novembra 2004 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 29. decembra 2004 krajský súd zrušil uznesením sp. zn. 13 CoD 110/04 rozhodnutie bývalého štátneho notárstva č. k. D 50/79-10 z 24. apríla 1979 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 14. februára 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 22. marca 2005 okresný súd žiadal krajský súd o doručenie dvoch rovnopisov uznesenia z 29. decembra 2004.

Dňa 31. marca 2005 boli okresnému súdu doručené dva rovnopisy žiadaného uznesenia.

Dňa 11. mája 2005 súdna tajomníčka požiadala o pridelenie nového čísla konania, pretože uznesenie štátneho notárstva bolo zrušené uznesením krajského súdu a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Dňa 11. mája 2005 bola elektronickou podateľňou pridelená nová spisová značka 31 D 1454/2005.

Dňa 24. mája 2005 okresný súd poveril notárku Mgr. M. K. ako súdnu komisárku prejednaním dedičstva.

Dňa 9. júna 2005 notárka vyžiadala pozemnoknižné výpisy po poručiťovi zo Správy katastra M.

Dňa 6. septembra 2005 Š. L. a J. L. podali návrh na rozhodnutie vo veci.

Dňa 14. októbra 2005 boli vyhotovené výpisy z katastra nehnuteľností.

Dňa 29. októbra 2005 bol určený termín pojednávania na 29. november 2005.

Dňa 15. februára 1993 nadobudol účinnosť zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým bol zriadený ústavný súd. Vzhľadom na to ústavný súd skúmal porušenie práv sťažovateľa od 15. februára 1993. Pred týmto dátumom ústavný súd nemá právomoc rozhodovať o porušení základných práv sťažovateľa.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Sťažovateľ namietal v sťažnosti iba prietahy okresného súdu. Nenamietal prípadné prietahy krajského súdu. Z dôvodu, že ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, zaoberal sa iba prietahmi v konaní okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 31 D 1454/2005 došlo k zbytočným prietahom od 15. februára 1993 (účinnosť zákona o ústavnom súde) do 17. apríla 2003 (úpravou sudcu bol daný pokyn na doručenie dedičského rozhodnutia a bol určený termín informatívneho výsluchu) v trvaní 10 rokov a 2 mesiacov, od 8. januára 2004 (spis vrátený okresnému súdu) do 7. septembra 2004 (okresný súd vyzval dedičov na odstránenie nedostatkov odvolania)

v trvaní 8 mesiacov a od 29. októbra 2005 (určený termín pojednávania) do 8. marca 2006 (podaná sťažnosť ústavnému súdu) v trvaní 4 mesiacov. Celkové zbytočné prietahy v konaní sú v trvaní 11 rokov a 2 mesiacov. Tieto prietahy hodnotí ústavný súd ako zbytočné, ktoré mali za následok porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd hodnotil celé obdobie konania, ale mohol vziať do úvahy len obdobie po 15. februári 1993 (I. ÚS 10/93).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenej pod sp. zn. 31 D 1454/2005.

Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 200 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom okresným súdom pôvodne pod sp. zn. D 50/79, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 31 D 1454/2005 a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného

zadosťučinenia sťažovateľovi vo výške 110 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu. Taktiež vzal do úvahy, že porušenia základného práva sa dopustil iný orgán verejnej moci, ktorý bol predchodcom okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy právneho zastúpenia spolu v sume 8 682 Sk, a to za tri úkony právnej služby (1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. napísanie ústavnej sťažnosti a 3. podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu) a tri režijné paušály.

Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia spolu v sume 5 788 Sk, a to za dva úkony právnej služby (1. príprava a prevzatie veci a 2. písomné podanie ústavnému súdu), pričom za jeden úkon je odmena 2 730 Sk a režijný paušál 164 Sk, ktoré zaviazal okresný súd uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2006